

Obsah

Předmluva	9
1 Úvod do psychologie	10
1.1 Psychologie jako věda	10
1.2 Historie vzniku psychologie	10
1.3 Odvětví – disciplíny psychologie	12
1.4 Vztah psychologie k jiným vědním oborům	15
1.5 Metody psychologie	15
1.6 Význam psychologie pro pracovníka v sociálních službách	16
2 Charakteristika lidské psychiky	19
2.1 Vztah mezi nervovou soustavou a psychikou	19
2.2 Chování	26
2.2.1 Chování člověka v tíživé sociální situaci	28
2.3 Vliv sociálního prostředí na psychiku	28
3 Psychické procesy a stavy	31
3.1 Poznávací – kognitivní procesy	32
3.1.1 Čítí	32
3.1.2 Vnímání	35
3.1.3 Představy a fantazie	40
3.1.4 Myšlení	45
3.1.5 Řeč	57
3.2 Procesy paměti	62
3.2.1 Paměť	62
3.2.2 Učení	70
3.3 Psychické stavy	76
3.3.1 Stavy pozornosti	77
3.4 City – emoce	80
3.5 Volní procesy – procesy konativní	90
3.5.1 Vůle – bulie	90
4 Vývojová psychologie	94
4.1 Předmět vývojové psychologie	94
4.2 Činitelé ovlivňující vývoj	94

4.3	Obecné zákonitosti vývoje	98
4.4	Vývojové teorie	98
5	Jednotlivá vývojová období	103
5.1	Prenatální období	103
5.1.1	Aktivita plodu	104
5.1.2	Příprava matky na příchod dítěte	105
5.2	Perinatální období	106
5.3	Novorozenecké období	108
5.3.1	Somatický vývoj	108
5.3.2	Kognitivní vývoj	110
5.3.3	Citový vývoj a socializace	111
5.4	Kojenecké období	111
5.4.1	Somatický vývoj	112
5.4.2	Kognitivní vývoj	114
5.4.3	Socializace	115
5.4.4	Hra, sociální aktivizace	116
5.5	Batolecí období	118
5.5.1	Somatický vývoj	118
5.5.2	Kognitivní vývoj	120
5.5.3	Citový vývoj, socializace	121
5.5.4	Hra, sociální aktivizace	123
5.6	Předškolní období	124
5.6.1	Somatický vývoj	124
5.6.2	Kognitivní vývoj	126
5.6.3	Citový vývoj, socializace	129
5.6.4	Hra, sociální aktivizace	130
5.7	Mladší školní věk	137
5.7.1	Somatický vývoj	137
5.7.2	Kognitivní vývoj	137
5.7.3	Citový vývoj, socializace	138
5.7.4	Sociální aktivizace, hra	142
5.8	Období dospívání	142
5.8.1	Pubescence	143
5.8.2	Adolescence	148
5.9	Dospělost	151
5.9.1	Časná dospělost	152
5.9.2	Střední dospělost	157
5.9.3	Pozdní dospělost	159

5.10	Stáří – sénium	165
5.10.1	Rané stáří	165
5.10.2	Pravé stáří, dlouhověkost	168
5.11	Umírání a smrt	176
Literatura	181
Řešení vybraných cvičení	183
Rejstřík	185

aplikaci do praktického života pomáhající profese. Některí žáci se ptají, jak z ní bude rozsáhlá znalost psychologické a psychohygienické terminologie. Možná k tomu, aby pochopili, co se s klientem děje, musí se orientovat v jeho dokumentaci a rozumět svým profesním kolegům a spolupracovníkům.

Pokud se chcete stát kvalitním pracovníkem a směřovat opravdu pomáhat, musíte pracovat nejen na svých teoretických znalostech, ale je potřeba také pracovat na rozvoji svých sociálních dovedností. Dobré mezilidské vztahy a lidský přístup ke klientům jsou hlavní devizou vašeho pracovního úspěchu. Přestože jsou si lidé velice podobní a historie se většinou opakuje, každý člověk je jedinečný a neopakovatelný. Váš je práce s lidmi dobrodružnou výpravou zá poznáním. Znalosti z psychologie vám mají sloužit jako záchranné body, které na této cestě ochrání vás, ale hlavně klienta před zbytečným zraněním. Po osvojení učiva z jednotlivých kapitol učebnice se vždy zamyslete, jaké životní zkušenosti s obsahem učiva máte. Jak vás tyto zkušenosti v životě ovlivnily, jak mohou ovlivnit vaše mezilidské vztahy.

První díl učebnice vás seznámí s obecnou a vývojovou psychologií. Tematiky z těchto dvou psychologických disciplín jsou základním základem pro pochopení psychiky člověka.

Přejeme vám mnoho studijních úspěchů a radosti z poznání.

Ilona Kopecká

Tato učebnice obsahuje učivo, které vypracovaly učitelé a odborníci z odborných ústavů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v rámci projektu zpravidlový repertoriář z učebnic a odborných pramenů učebnic z učebnic pro další studium psychologie.